

EXEMPLES PER A LA INCLUSIÓ DE CLÀUSULES DE RESPONSABILITAT SOCIAL DE GÈNERE EN LA CONTRACTACIÓ DE LA GENERALITAT I EL SEU SECTOR PÚBLIC

Normativa reguladora

- Llei 9/2017, de 8 de novembre, de contractes del sector públic, per la qual es traslladen a l'ordenament jurídic espanyol les directives del Parlament Europeu i del Consell 2014/23/UE i 2014/24/UE, de 26 de febrer.
- Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat de dones i homes.
- Llei 9/2003, de 2 d'abril, del Consell, per a la igualtat entre dones i homes.

Què són clàusules de responsabilitat social?

Tota disposició inclosa en un contracte en virtut de la qual la part prestadora del servei assumeix, com a condició d'accés, de valoració per a l'adjudicació o d'execució, el compromís de complir objectius determinats de política sociolaboral.

Les clàusules socials de gènere són un instrument important de les Administracions Públiques per aconseguir la igualtat real i efectiva entre dones i homes.

Hi ha obligació d'incorporar-les en la licitació de contractes públics?

La llei inclou l'obligació d'establir en els plecs de clàusules administratives particulars **almenys una** condició especial d'execució del contracte de caràcter social, ètic, mediambiental o d'un altre ordre. En cas d'incompliment d'aquestes, els òrgans de contractació podran imposar penalitats o atribuir-los el caràcter d'obligacions essencials del contracte a l'efecte de resoldre-les.

Incorporació de clàusules de gènere en les diferents fases del procés de licitació

1.- Fase de preparació

1.1. Objecte del contracte

Articles 1, 35 i 99 de la Llei 9/2017

S'estableix l'**obligació** en tota contractació pública d'incorporar transversalment -entre d'altres- **criteris socials** sempre que guarden relació amb l'objecte del contracte. Així, la documentació en què es formalitzen els contractes -en el cas que no es troben recollides en els plecs- ha d'incloure la definició, tipus i objecte determinat del contracte.

Exemple

El present plec té per objecte regular la contractació, mitjançant procediment **XXX**, de la prestació del servei denominat **XXX**, amb la incorporació de criteris d'igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

1.2. Prohibició de contractar amb empreses:

Art. 71

- Que tinguen **sanció ferma per infracció greu en matèria d'igualtat d'oportunitats**.
- Que tinguen una plantilla de més de 250 persones treballadores i **no complisquen l'obligació de tindre un Pla d'Igualtat** conforme al que disposa l'article 45 de la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la igualtat de dones i homes.

1.3. Plecs de clàusules administratives particulars i de prescripcions tècniques

Art. 122.2

Els plecs de clàusules administratives particulars inclouran els criteris de solvència i adjudicació del contracte; les consideracions socials, laborals i ambientals que com a criteris de solvència, d'adjudicació o com a condicions especials d'execució s'establisquen.

Exemples:

- Es podrà valorar fins amb 10 punts aquelles propostes que es comprometen a dur a terme durant l'execució del contracte com a mínim un nombre de tres accions de sensibilització i formació, de durada mínima de tres hores cada una, amb la plantilla adscrita a la seua execució sobre els drets en matèria d'igualtat i conciliació recollits en la normativa vigent i en el conveni d'empresa o conveni col·lectiu del sector corresponent. Perquè puguen ser puntuades les propostes, les licitadores han de presentar la planificació de les accions de sensibilització i formació, que es duran a terme en relació amb el personal vincular a l'execució del contracte, així com el seu contingut.

- Es podrà valorar fins a 10 punts les mesures concretes de conciliació de la vida personal, laboral i familiar que l'entitat licitadora es comprometa a aplicar per a la plantilla que execute el contracte i que milloren els mínims establerts en la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la Igualtat Efectiva de Dones i Homes, així com en la Llei 9/2003, de la Generalitat, per a la Igualtat entre Dones i Homes. L'empresa licitadora haurà de presentar una proposta tècnica amb indicació de calendari d'aplicació i indicadors d'avaluació sobre les mesures concretes proposades, com xec servei o accés a recursos soci-comunitaris que faciliten l'atenció de menors o persones dependents; millores sobre la reducció de jornada, excedències, llicències o permisos de paternitat o maternitat; la flexibilització, adaptació o reassignació de serveis i horaris en funció de les necessitats de conciliació; u altres similars.

1.4. Informació sobre les obligacions relatives a la fiscalitat, la protecció del medi ambient, l'ocupació i les condicions laborals i de contractar a un percentatge específic de persones amb discapacitat.

Art. 129.1 i 2

- **L'òrgan de contractació podrà assenyalar en el plec** l'organisme o organismes dels quals les candidates o licitadores puguin obtenir la informació pertinent, sobre les obligacions relatives a la igualtat de gènere.

En aquest cas, en el procés d'adjudicació els sol·licitarà que manifesten haver tingut en compte en l'elaboració de les seues ofertes les obligacions derivades de les disposicions vigents en aquesta matèria.

Exemples:

Les empreses licitadores podran rebre informació sobre les obligacions relatives a la igualtat de gènere en l'Institut de les Dones i per la Igualtat, de la Conselleria d'Igualtat i Polítiques Inclusives o en l'Institut de les Dones i per la Igualtat d'Oportunitats del Ministeri de Sanitat, Serveis Socials i Igualtat.

2.- Fase d'adjudicació

2.1. Criteris d'adjudicació del contracte. Requisits i classes.

Art. 145.1 i 2

L'adjudicació dels contractes es farà utilitzant una pluralitat de criteris d'adjudicació amb base a la millor relació qualitat preu. Dins dels criteris qualitatius:

- característiques socials del contracte referides al foment de la integració sociolaboral de persones en risc d'exclusió social.
- els plans d'igualtat que s'apliquen en l'execució del contracte
- la igualtat entre dones i homes
- el foment de la contractació femenina
- la conciliació de la vida laboral, personal i familiar.

Exemples:

Es podrà valorar fins a 5 punts el disseny i presentació per les entitats licitadores d'un **Pla d'igualtat** (si no té més de 250 persones) específic que l'entitat licitadora es compromet a aplicar en l'execució del contracte i que detalle les polítiques d'igualtat de l'empresa en relació amb l'execució del contracte quant a l'accés a l'ocupació, classificació professional, qualitat i estabilitat laboral, durada i ordenació de la jornada laboral, o altres.

Es podrà valorar fins a un màxim de 20 punts la integració de la perspectiva de gènere en l'oferta presentada per l'entitat licitadora, desglossant-se la puntuació en un o més dels següents apartats:

1.- Igualtat d'oportunitats de dones i homes:

- Es podrà valorar fins a 10 punts el compromís de l'entitat licitadora de **contractar per a l'execució del contracte a un major número de dones**, sempre que siga superior a l'establert com a condició d'execució i que siga almenys cinc punts superior al percentatge mitjà recollit per sexe i rama d'activitat en l'última Enquesta de Població Activa de l'INE per al sector corresponent. La resta obtindrà una puntuació (P) decreixen i proporcional, d'acord amb la següent fórmula: número de dones que es compromet a contractar l'entitat licitadora (NM) dividit pel número de dones que es compromet a contractar la millor oferta de les entitats licitadores multiplicat (NMM) per 10:

$$P = NM / NMM \times 10$$

- Es podrà valorar fins a 10 punts les **mesures concretes de conciliació de la vida personal, laboral i familiar** que l'entitat licitadora es comprometa a aplicar per a la plantilla que execute el contracte i que milloren els mínims establerts en la Llei Orgànica 3/2007, de 22 de març, per a la Igualtat Efectiva de Dones i Homes, així com en la Llei 9/2003, de la Generalitat, per a la Igualtat entre Dones i Homes. L'empresa licitadora haurà de presentar una proposta tècnica amb indicació de calendari d'aplicació i indicadors d'avaluació sobre les mesures concretes proposades, com xec servei o accés a recursos soci-comunitaris que faciliten l'atenció de menors o persones dependents; millores sobre la reducció de jornada, excedències, llicències o permisos de paternitat o maternitat; la flexibilització, adaptació o reassignació de serveis i horaris en funció de les necessitats de conciliació; u altres similars.

A l'empresa que presente la major oferta de nous contractes a temps complet i de durada coincident amb l'execució de l'obra o servei, que incremente la contractació de dones, es puntuarà amb 4,20 punts (corresponents al 12% punts d'aquest apartat)

- L'empresa licitadora rebrà la següent puntuació si es compromet a contractar almenys una persona dels següents grups desfavorits:

aturades de llarga durada	1 punt
joves en recerca de la primera ocupació	1 punt
dones titulars de famílies monoparentals	1 punt
majors de 45 anys	1 punt
amb diversitats o discapacitats	1 punt

- Es valorarà que el projecte a presentar per l'entitat integre la perspectiva de gènere i les accions desenvolupades per aconseguir la igualtat entre dones i homes, entre d'altres, la utilització d'un llenguatge inclusiu i no sexista en la documentació i imatges de l'entitat o la presència equilibrada de dones i homes en la direcció o consell d'administració de l'entitat.

Es valorarà que l'empresa licitadora :

- Dispose de mesures d'igualtat per a fomentar la participació de les dones en els òrgans de direcció i administració.

- Es compromet a desenvolupar mesures per a la contractació de dones en situació o risc d'exclusió social, en especial dones amb diversitats o discapacitats, supervivents de la violència de gènere, en situació de prostitució o víctimes de tracta per a l'explotació sexual o laboral.

- Fomenta la participació de les treballadores de l'empresa en la presa de decisions d'aquesta.

- Es compromet a dur a terme durant l'execució del contracte, com a mínim, un nombre de tres accions de sensibilització i formació, de durada mínima de tres hores cada una, amb la plantilla adscrita a la seua execució sobre els drets en matèria d'igualtat i conciliació recollits en la normativa vigent. Perquè puguin ser puntuades, les licitadores presentaran la planificació de les accions de sensibilització i formació, que s'ha de dur a terme en relació amb el personal vinculat a l'execució de contracte, així com el seu contingut: 10 punts

- Dispose d'un Pla d'igualtat (obligatori >250 persones treballadores) vigent i visat per l'organisme competent de la Generalitat en matèria d'igualtat i acredita haver presentat l'informe anual d'avaluació de resultats davant el mateix organisme

- Es valorarà amb 8 punts a l'empresa que es comprometa a la contractació de persones pertanyents als col·lectius amb dificultats d'accés al mercat laboral (persones amb diversitat o discapacitat igual o superior al 33%, dones supervivents de la violència de gènere, persones que hagen participat en l'últim any en un procés tutelat d'inserció laboral o persones majors de 50 anys.

2.2. Criteris de desempat

Art. 147

Els plecs de clàusules administratives particulars podran incloure criteris de desempat:

- Empreses que, al venciment del termini de presentació d'ofertes, incloguen mesures de caràcter social i laboral que afavorisquen la igualtat d'oportunitats entre dones i homes.

Quan no estan inclosos en el plec, s'aplicaran, per ordre d'aplicació els criteris socials següents, referits al moment de finalitzar el termini de presentació d'ofertes:

- a) Percentatge més alt de treballadors amb discapacitat o en situació d'exclusió social en la plantilla de cada una de les empreses; en cas d'igualtat prevaldrà el nombre més alt de treballadors i inclusió en plantilla.
- b) Percentatge més baix de contractes temporals en la plantilla de cada una de les empreses
- c) Percentatge més alt de dones ocupades en la plantilla de cada una de les empreses

Exemples

Art. 147. a)

1.- ... la proposta presentada per una empresa dedicada específicament a la promoció i inserció laboral de persones en situació d'exclusió social, regulades en la Llei 27/2002, de 20 de desembre, sobre mesures legislatives per a regular les empreses d'inserció sociolaboral. Es valorarà el compromís formal de l'empresa licitadora de contractar, com a mínim per al 30% dels seus llocs de treball, persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'estar-ho, que estiguen desocupades i tinguen dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari, les quals estiguen incloses en algun dels col·lectius següents:

- Dones amb diversitats o discapacitats
- Dones titulars de famílies monoparentals
- Dones supervivents de la violència de gènere
- Dones en situació de prostitució i víctimes de tracta de dones per a l'explotació laboral i/o sexual

2.- ... Les empreses licitadores que acrediten haver creat en els últims anys més oportunitats d'ocupació per a persones en situació d'exclusió social o en greu risc d'estar-ho, que estiguen desocupades i tinguen dificultats importants per a integrar-se en el mercat de treball ordinari, i estiguen incloses en algun dels col·lectius següents:

- Dones amb diversitats o discapacitats
- Dones titulars de famílies monoparentals
- Dones supervivents de la violència de gènere
- Dones en situació de prostitució i víctimes de tracta de dones per a l'explotació laboral i/o sexual

Art. 147 c)

Les empreses licitadores que:

- Acrediten tindre el número més alt de dones contractades.
- Disposen d'un pla d'igualtat vigent, visat per l'organisme competent en matèria d'igualtat, quan no estiguen obligades per la llei.
- Acrediten disposar de mesures per a la conciliació de la vida familiar, personal i laboral i fomenten la coresponsabilitat de l'atenció de les persones entre dones i homes.
- Disposen de mesures i protocols vigents d'actuació front a l'assetjament sexual, per raó de sexe, orientació i identitat de gènere.
- Usen un llenguatge inclusiu en tota la publicitat i comunicació interna i externa i que oferisquen una imatge no estereotipada de les dones.
- Siguen paritàries en els seus òrgans de direcció o consells d'administració.

3.- Fase d'execució

3.1. Condicions especials d'execució del contracte

Art. 202

És obligatori l'establiment en el plec de clàusules administratives particulars d'almenys una de les condicions especials d'execució:

- promoure l'ocupació de persones amb dificultats d'inserció especials en el mercat laboral, en particular de les persones amb discapacitat o en situació o risc d'exclusió socials.
- eliminar les desigualtats entre dones i homes en el mercat laboral.
- afavorir l'aplicació de mesures que fomenten la igualtat entre dones i homes en mercat laboral.
- afavorir la participació més elevada de la dona en el mercat de treball.
- afavorir la conciliació de la vida laboral i familiar.
- combatre l'atur, en particular el juvenil que afecta les dones

Exemples

- L'empresa adjudicatària es compromet, en cas de tindre més de 10 persones treballadores en plantilla, a l'adopció de mesures de prevenció de l'assetjament sexual, assetjament per raó de sexe, orientació i identitat sexual en relació al personal adscrit a l'execució del contracte, com ara l'elaboració i la difusió de codis de bones pràctiques, la realització de campanyes informatives o accions de formació, o l'establiment de procediments específics per a la prevenció i per a donar suport a les denúncies o les reclamacions que puguen formular les persones que hagen sigut objecte de l'assetjament.

- L'empresa adjudicatària es compromet que en la composició de la seua plantilla es promoga la presència equilibrada dels dos sexes.

- L'empresa adjudicatària promourà l'ocupació de dones amb dificultats d'inserció especials en el mercat laboral, en especial aquelles amb diversitats o discapacitats, en situació o risc d'exclusió socials o supervivents de la violència de gènere, amb la reserva del 5% dels llocs de plantilla a qualsevol d'aquests col·lectius.

- L'empresa adjudicatària es compromet a adoptar mesures concretes de conciliació en el marc de la prestació d'aquest contracte i per a la plantilla que les execute, com ara l'ampliació de permisos per a ajuda en atenció de menors o persones dependents que preveu la llei o l'assignació de serveis en funció de les necessitats de conciliació i similars.

- L'empresa adjudicatària, en ordre a combatre l'atur juvenil que afecta especialment a les dones, promourà l'ocupació de dones joves, amb la reserva del XX % de llocs de plantilla per aquestes.

- En compliment de l'objectiu 2.5 del Pacte valencià contra la violència de gènere i masclista, amb la finalitat de garantir una contractació pública responsable, no s'inseriran anuncis en mitjans de comunicació que continguen publicitat de caràcter sexista, masclista o que fomenten la prostitució.